

**МБОУ-Аланская средняя общеобразовательная школа Тюлячинского муниципального
района Республики Татарстан**

«Согласовано»:

Заместитель директора по ВР
_____ Д.Г.Гатауллина

«Утверждаю»:

Директор школы
_____ И.Б.Гайбадуллин

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА
по внеурочной учебной деятельности
«Күңелле сәхнә»
для учащихся 5 класса
на 2023-2024 учебный год

Программу разработала:
учитель истории Хусаинова Р. Г.

“Күңелле сәхнә ” драма түгәрәгенә эш планы.

Максат:

Шәхес формалаштыруга юнәлтелгән технология аша укучыларда әдәбиятка-сәнгатькә мэхәббәт тәрбияләп, ижади үсешләрен булдыру.Һөнәри омтылышларын,сәләтләрен ачарга,матур сөйли,үз фикерләрен эзлекле әйтергә өйрәтү.Театр сәнгәтенә мэхәббәт тәрбияләү.

Бурычлар:

- Укучыларны түгәрәк эшенә жәлеп итү, театр белән кызыксыну уяту.
  - Сәнгать әсәрләренә мэхәббәт уяту.
  - Укучыларның артистлык сәләтен, ижади талантларын күрә, уңышларга дәрт уята алуға ирешү.
  - Сәнгатьле сөйләм күнекмәләрен үстерү.
  - Аеруча балалар өчен язылган һәм классик әсәрләр сәхнәләштерү, ижат итү.
  - Төрле бәйге-ярышларда, ата-аналар,балалар бакчаларында тәрбияләнүчеләр алдында чыгышлар ясау.
- Акыл үсеше белән сөйләм теленә үсешен үстерү, персонажлар сөйләмен сәнгатьле итеп сөйләү өстендә эшләү, баланың сүз байлыгы арттыру, аваз культурасы, интонацияле сөйләү тәрбияләү;
- хәрәкәт күнекмәләрен формалаштыру;
  - сәхнәләштерү эшчәнлегенә тотрыклы кызыксынуны үстерү ;
  - мимика, ишарәләр, хәрәкәтләр, интонация тәәсирле чараларын кабатлау теләге тудыру.
  - музыка һәм хореография сәнгәте нигезләре белән танышу;
  - укучыларда эстетик, әхлак һәм хезмәт тәрбиясен тормышка ашыру;
  - балаларның сәламәтлеген яхшырту;
  - сәнгатькә кызыксыну һәм мэхәббәт тәрбияләү.

Уку елы ахырында укучылар белергә тиеш :

1. Театр сәнгәте, анын төп үзенчәлеге.
2. Татар театр сәнгәте, анын тәүге адымнары, формалашу чоры, үткән юлы.
3. Милли театрыбыз, анын беренче карлыгачлары (Язучы-драматурглары, артист-актерлары, режиссерлары).
4. Драма жанрлары.
5. Классик драма әсәрләре, классик драматурглар ижаты.
6. Актерлык бурычы, образга керү һәм тоемлап сөйләү.
7. Режиссер күрсәтмәләрен аңлай, үти белү.
8. Мәдәниятне аңлай белүче, ижади талантлы, әхлак сыйфатларына ия кеше булу.

Көтелгән нәтижеләр һәм аларны тикшерү төрләре.

1. Театр сәнгате башка сәнгать төрләреннән аера.
2. Татар театры тарихы, үткән юлы белән таныш.
3. Сәнгатьле сөйли, образга керә.
4. Актерлык талантына ия.
5. Ижади һәм мөстәкыйль эшли, үз киңәшләрен башкаларга да бирә ала.
6. Драма төрләрен аера, классик әсәрләрен аңлый.
7. Сәхнә тормышы белән таныш, башка милләт театрлары белән дә кызыксына.

“Күңелле сәхнә” түгәрәге программасының актуальлеге: Кереп баручы стандартларының яңалыгы - белем һәм тәрбия алуда универсаль гамәлләрнең берсе коммуникатив гамәлләрнең камил формалашуы. Ягъни, баланың үз фикерен диалогта һәм монолог рәвешендә башкаларга дәлил итеп, әңгәмәдәшен кимсетмәлек итеп житкерә белүгә әзерләү. Бу таләп – түгәрәкнең актуальлеген раслаучы мөһим дәлил дә. Балаларны берләштерүдә, зурлар белән аралашуга өйрәтүдә, сөйләм телен үстерүдә, жәмгыятьтә үзен-үзе тоты белеп, актив һәм сәләтле кеше булып үсүендә сәхнәләштерү эшчәнлегенә әһәмияте бик зур.

1. Балаларның милли культура, театр, артистлар дөньясы турында күп мәгълүмат белүе.
2. Сәхнәләштерү уеннарын үзләштерү ярдәмендә балаларның интонацияләре яхшыру, башка катнашучылар белән аралашу осталыклары арту, килешү, конфликтлы ситуацияләрен чышә белү мөмкинлекләре туу. Балаларның бәйләнешле сөйләм телләре үсү.
3. Сәхнә тормышында үзәкне иркен тоту күнекмәләренә төшенү
4. Үз туган ягының сәнгать кешеләре турында мәгълүмат алу.
5. Практика белән теорияне кушып, тулыландыра алу мөмкинлеге булу.
6. Гаилә белән мәктәп арасында жылы мөнәсәббәт тудыру.

Программа.

I. Кереш. (2 сәг.)

Кереш дәрес. Укучыларны туплау, түгәрәкнең эш планы белән таныштыру. Инструктаж үткөрү.

II. Без – яшь артистлар. (14 сәг.)

Укучыларның сәнгатьле сөйләм күнекмәләрен үстерү. Сәхнә серләренә өйрәнү. Киенү-бизәнү осталыгы турында сөйләшү, кассетадан чыгышлар карау.

Татар халык ижаты белән танышу. Татар халык ижатының үзенчәлекләрен билгеләү. Индивидуаль рәвештә жырлар, биоләр өйрәнү. Киемнәр әзерләү.

III. Сәхнә уеннары. (12 сәг.)

Татар халкының сәхнә уеннары, такмак, такмаза, тел шомарткычлар турында мәгълүмат бирү. Сәхнә өчен куелган уеннарны өйрәнү, сәхнәдә кую.

Балаларны парлы, күмәк биоләргә өйрәтү (бию элементларын кабатлау, көйгә басу, киемнәр әзерләү). Бәйрәмнәрдә чыгыш ясау. . “Туган тел көне”, Бөек татар язучылары һәм шагыйрьләренә туган көннәрен билгеләп үтү, кичәләр оештыру. Милли бәйрәмнәр”Нәүрүз”,”Карга боткасы”.h.б уздыру

IV. Театр сәнгате, аның төп үзенчәлеге(

Татар театры тарихы, аның беренче адымнары, үткән юлы

Татар театрының бүгенгесе

Драма жанры төрләре

Әсәрне ижат итәргә әзерләү, актерлык серләрен өйрәнү
 Әсәрне сәхнәгә кую (актерлык талантын тикшерү, ныгыту)
 Экскурсия, очрашулар
 Театр бәйгеләренә әзерләнү

V. Сәламәт тәндә сәламәт акыл. (2 сәг.)

Кызыклы спорт уеннары өйрәтү, күңелле ярыш-эстафета оештыру. Ярыш өчен киёмнәр, эмблема әзерләү.

Спорт уеннары барышында тәнәфесләр вакытында катнашу өчен биючеләр әзерләү.
 (Кечкенә һәм өлкән группаларга бүлеп.)

VI. “Сәламәтлек театры” конкурсына театр. (14 сәг.)

Театр атналыгы оештыру (атналык программасы аерым төзелә).

“Сәламәтлек театры” конкурсында катнашу өчен сценарийлар әзерләү, яки сайлау.

Балалар өчен язылган жырлар тыңлау (кассета, караокедан). Иң матур жырларны өйрәнү, сәхнәдә башкарырга (аерым, күмәк) әзерләнү. Жырга карата киёмнәр сайлау.

Кызлар-малайлар белән парлы вальс өйрәнүне дәвам итү.

VII. “Без табигать баласы” Экологик тема. (14 сәг.)

Бүгенге көндә экологик проблема һәм аның әһәмияте. Табигатьне саклауга өлеш кертү: тирә-юньнең чисталыгын саклау, агачлар утырту, чишмәләренә чистарту, кошларга, жәнлекләргә карата мәрхәмәтле булырга кирәклеген төшендерү.

Экологик темага кичә үткәрү. “Кошларны таныйсыңмы? дип исемләнгән музыкаль театр-тамаша өйрәнү, чыгыш ясау.

VIII. Йомгаклау. (3 сәг.)

Тематик планлаштыру.

№	Эш төре	Гому ми сәг. саны	дата
I.	Кереш	2	
1.	Укучыларны туплау. Түгәрәкнең эш планы белән таныштыру. Инструктаж үткәрү.		
II.	Без – яшь аристар.	14	
1.	Сәнгатьле сөйләм күнекмәләрен үстерү.		
2.	Сәхнә серләренә өйрәнү. Видеоознамалар карау.		
3.	Киенү-бизәнү осталыгы. Декорациянең роле.		
4.	Әкиятләрдән өзекләр сәхнәләштерү. (Укучыларның ижади эшләре.)		
5.	Татар халык жырлары тыңлау һәм өйрәнү.		
6.	Татар халык биюе өйрәнү		
7.	Туган телгә багышланган чараларга әзерләнү һәм катнашу		
III.	Сәхнә уеннары.	12	
1.	Такмак, такмаза, тел шомарткычлар.		
2.	“Чәчәкләр аланында” сәхнә уенының эчтәлегенә белән танышу. Рольләргә бүлеп уку.		
3.	Сценарийны кабатлау.		
4.	Сценарийны кабатлау. Хәрәкәтләренә, бию өлешләрен өйрәнү.		
5.	Сценарийны кабатлау. Музыкаль бизәлеш. Киёмнәр әзерләү		
6.	Парлы бию. “Кармакчы”. . “Су юлында”.		
7.	Күмәк заманча бию. Зонтиклар биюе.		
8.	Сәхнәдә чыгыш ясауга әзерлек.		
IV.	Яңа ел бәйрәменә театр-тамаша.	9	
1.	Яңа ел бәйрәменә багышланган әкият-пьесаның эчтәлегенә белән танышу. Рольләргә бүлеп уку.		

2	Сценарийны кабатлау. Хэрэкэтләр. . Музыка		
3	Киёмнәр эзерләү.		
4.	Жырлы-биюле һәм такмак әйтешле уеннар.		
7.	Яна ел бәйрәмендә чыгыш.		
V.	Спорт – сәламәтлек ул.	2	
1.	Житезлеккә уеннар өйрәнү.		
2.	Ярыш-эстафетага эзерләнү. Эмблема. Киёмнәр.		
3.	Ярыш-эстафеталар уздыру.		
4.	Спорт һәм бию ярышлары оештыру		
VI.	“ Сәламәтлек театры” конкурсына	14	
1.	“ Сәламәтлек театры” конкурсына сценарий сайлау, театр-тамашаның эчтәлегә белән танышу. Рольләргә бүлеп уку.		
2.	Сәнгатьле уку буенча эш.		
3.	Театрны кабатлау. Хэрэкэтләр. Музыка.		
4.	Киёмнәр эзерләү.		
5.	Театр атналыгына эзерлек.		
6.	Театр атналыгы конкурсында катнашу.		
9.	Балалар өчен жырлар өйрәнү.		
10.	Вальс өйрәнү.		
VII.	Без табигать баласы	14	
1.	Бүгенге көн экологик проблемалар. Күзәтүләр буенча фикер алышу.		
2.	“Кошлар безнең дусларыбыз” музыкаль тамашаның эчтәлегә белән танышу. Рольләргә бүлеп уку.		
3.	Театрны кабатлау. Хэрэкэтләр. Музыка.		
4.	“Туган ягым – яшел бишек”. Экологик темага кичә.		
5.	Табигатькә экскурсия. Чишмәләрне чистарту.		
VIII	Йомгаклау.	3	
1.	Эшләгән эшләргә анализ, нәтижә.		
2.	Күңелле ял.		

Кулланма әдәбият.

1. “Әдәбият белеменә кереш”.
2. Татар халык әкиятләре.
3. “Тәрбия” газетасы.
4. “Ачык дәрес” газетасы.
5. “Жырлыйк әле” жыр китабы.
6. Х. Халиков “Зиһен ачкычлары”
7. “Мәктәп сәхнәсе” китабы.
8. Табышмаклар, тизәйткечләр, тел шомарткычлар.
9. “Көмеш кыңгырау”, “Сабантуй” газеталары.
- 10 Гомәр Бәширов “Туган ягым – яшел бишек”
11. Туфан Миннуллин. Сайланма әсәрләр. Хәтер- 2008 нче ел
12. Татар драматургиясе (1960-1980 нче еллар). Сайланма әсәрләр ТаРИХ-200

13 Драматургиядә утлы еллар авазы (1941-1945) Бөек Жинүнең 70 еллыгына карата

чыгарылган әдәбият.